

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002995

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-09-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Позняк Артем Вікторович

2. Artem Pozniak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Культурологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Культурологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: театральне мистецтво

Місце роботи здобувача: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 6833

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.51

Тема дисертації:

1. Скансен як тип культурно-дозвіллевих об'єктів України
2. Skansen as a type of cultural-leisure facilities of Ukraine

Реферат:

1. Наголошено, що скансен або музей просто неба – це складний соціокультурний комплекс, який зберігає, транслює та популяризує результати творчої діяльності народу, етнографічну та культурно-історичну спадщину окремих регіонів, виконуючи при цьому не лише просвітницьку місію та функцію інкультурації, а й функції культурно-дозвіллевої діяльності. Також скансени є потужним туристично-рекреаційним ресурсом та осередком збереження нематеріальної культурної спадщини шляхом реалізації нетрадиційних форм дозвіллевої роботи з відвідувачами. На підставі аналізу різних варіантів типології музейних закладів просто неба в Україні, виокремлено такі їхні види: 1) за формою власності (державні, приватні); 2) за типово-видовою характеристикою (етнографічні, археологічні, історичні, змішані); 3) за принципом оригінальності музеєфікації пам'яток (скансени, заклади скансенівського типу, екомузеї). Доведено, що процеси

становлення та розвитку музейних закладів просто неба як культурно-дозвіллевих об'єктів в Україні детерміновані культурно-історичними чинниками. Перший період становлення та розвитку скансенів на українських землях розпочався наприкінці XIX ст. і тривав до 1939 р. Це – період проведення етнографічних та промислово-аграрних виставок, які сприяли підвищенню інтересу до української народної культури, наслідком чого стала активізація краєзнавчого та музейницького руху. Наступний етап розпочався у 1944 р. з моменту звільнення українських територій від нацистів й тривав до кінця 80-х рр. XX ст. Йому притаманний стрімкий розвиток краєзнавчого руху, підвищення зацікавленості як науковців, так і громадськості до проблем збереження пам'яток матеріальної та духовної культури українського народу, відкриття 8 основних та найбільших за площею скансенів не лише в Україні, зокрема й найбільшого скансену Європи – Музею народної архітектури та побуту України (1969 р.). Основа діяльності скансенів цього періоду – науково-дослідна та фондово-реставраційна робота. Третій етап – 1991 р. – початок XXI ст. – супроводжується появою умов для розширення мережі скансенів України, зростанням мережі музейних закладів просто неба завдяки приватній ініціативі колекціонерів, появою приватних скансенів і закладів скансенівського типу, трансформацією культурно-освітньої функції музеїв просто неба в культурно-дозвіллеву. З'ясовано, що у 2000-х рр. в Україні з'явився новий тип музейного закладу просто неба – приватний скансен. Також у цей період з'явився музейний заклад скансенівського типу, основна відмінність якого полягає у точному відтворенні автентичних зразків народної архітектури та побуту, тобто експонати в музеях не є автентичними, а лише копіюють оригінальні пам'ятки.

2. It is emphasized that skansen or open-air museum is a complex socio-cultural complex that preserves, broadcasts and popularizes the results of creative activity of the people, ethnographic, cultural and historical heritage of individual regions, while fulfilling not only the educational mission and the function of inculturation, but also the functions of cultural-leisure activities. Skansens are also a powerful tourist and recreational resource and a center for the preservation of intangible cultural heritage through the implementation of non-traditional forms of leisure activities with visitors. Based on the analysis of various variants of the typology of open-air museums in Ukraine, the following types of open-air museums have been identified: 1) by the form of ownership (public, private); 2) by type and species characteristics (ethnographic, archaeological, historical, and mixed); 3) by the principle of originality of museumization of monuments (skansen, skansen-type institutions, and eco-museums). It is proved that the processes of formation and development of open-air museums as cultural-leisure facilities in Ukraine are determined by cultural and historical factors. The first period of formation and development of skansens in the Ukrainian lands began in the late nineteenth century and lasted until 1939. This was the period of ethnographic and industrial-agricultural exhibitions that contributed to increased interest in Ukrainian folk culture, which resulted in the intensification of the local history and museum movement. The next stage began in 1944 with the liberation of Ukrainian territories from the Nazis and lasted until the late 1980s of the XX century. It was characterized by the fast development of the local history movement, increased interest of both scholars and the public in the problems of preserving the monuments of the material and spiritual culture of the Ukrainian people, the opening of 8 major and largest skansens not only in Ukraine, but also the largest skansen in Europe, the Museum of Folk Architecture and Life of Ukraine (1969). The basis of the skansen's activities during this period was research and restoration work. The third stage – 1991 – the beginning of the XXI century – is accompanied by the emergence of conditions for expanding the network of skansens in Ukraine, the growth of the network of open-air museums thanks to the private initiative of collectors, the emergence of private skansens and skansen-type institutions, and the transformation of the cultural and educational function of open-air museums into cultural-leisure activities. It is found that in the 2000s a new type of open-air museum institution appeared in Ukraine – a private skansen. Also during this period, a museum institution of the skansen type appeared, the main difference of which is the exact reproduction of authentic examples of folk architecture and life, that is, the exhibits in museums are not authentic, but only copy the original monuments. It is pointed out that today the Ukrainian skansen, regardless of the type of ownership or subordination, is not just an exhibition supplemented by a thematic or sightseeing tour, but also an entertainment and cultural-leisure center, a place for meetings, recreation, theatrical performances, and a center for

popularizing the national cultural heritage. Almost all open-air museums founded in the mid-20th century are actively realizing their cultural and leisure potential. State-owned skansen are less active in attracting non-traditional forms of visitor engagement, due to insufficient funding and outdated concepts of visitor engagement.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Позняк А. В. Актуальні проблеми та перспективи розвитку музеїв просто неба на сучасному етапі. Питання культурології. 2024. Вип. 43. С. 170–181.
- Позняк А. В. Скансени в умовах російсько-української війни: трансформація культурно-дозвіллевих практик. Культурологічний альманах. 2024. Вип. 1 (9). С. 366–372.
- Позняк А. В. Вплив цифрової трансформації на культурно-дозвіллеву діяльність українських скансенів у першій чверті XXI століття. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2024. №1. С. 112–118.
- Позняк А. В. Заснування музеїв просто неба в Україні у 1960-х рр.: інституційно-організаційний аспект. Молодіжна наука КНУКіМ – 2022 : матеріали Всеукр. звіт. наук.-практ. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих учених, Київ, 24–25 листоп. 2022 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ф-т післядиплом. освіти, Від. аспірантури і докторантури, Рада молодих вчених КНУКіМ, Студент. наук. т-во КНУКіМ; оргком. конф. : Ю. В. Трач, М. В. Лисинюк, М. А. Бондар, К. В. Матвеева. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. С. 77–79.
- Позняк А. В. Інноваційні проекти та мультимедійні технології у культурно-дозвіллевій діяльності скансенів в Україні. Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. аспірантів, здобувачів, магістрів. м. Київ, 7–8 квітня 2023. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023. С. 352–356.
- Позняк А. В. Створення та функціонування українських скансенів: до історіографії проблеми. Intellectual education of students and schoolchildren of the new generation : The III International Scientific and Practical Conference, January 22–24, 2024. Paris, France. P. 28–32.
- Позняк А. В. Культурні практики та івенти українських скансенів (на прикладі музеїв Львова та Ужгорода). Innovative research and perspectives of the development of science and technology : The IV International Scientific and Practical Conference, January 29–31, 2024. Stockholm, Sweden. P. 35–37.
- Позняк А. В. Заклади скансенівського типу як культурно-дозвіллеві комплекси та центри популяризації української культурної спадщини (на прикладі парку «Київська Русь»). Наука, освіта, технології та суспільство в XXI столітті: наукові ідеї та механізми реалізації : збірник тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 30 січня 2024 р.) : у 2 ч. Полтава : ЦФЕНД, 2024. Ч. 2. С. 62–64.
- Позняк А. В. Археологічні скансени в Україні: культурологічний аспект. Problems of integration of education, science and business in globalization : The V International Scientific and Practical Conference, February 05–07, 2024. Sofia, Bulgaria, 2024. P. 46–49.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Ігор Савич

2. Igor S. Bondar

Кваліфікація: к. мист., доцент

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Андрес Ганна Олександрівна

2. Hanna Andres

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 26.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копієвська Ольга Рафаїлівна
2. Olga Kopiiivska

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зараховський Олександр Євгенович
2. Oleksandr Zarakhovskyi

Кваліфікація: к. культ., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ключко Юлія Миколаївна
2. Uliya Klushko

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Петрова Ірина Владиславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Петрова Ірина Владиславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Тімофеева К.О.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна